L. D. P. E.

DISSERTATIONEM INAUGURALE

De

HYDROPI

Auctoritate

Gratioſiſſ. Facult. Medicæ

PRÆSIDE

DN. GEORG. FRANC

de FRANKENAV,

Aliqvot S.R.I. Dnn. Electorr. & Principp. C
ſiliario & Archiatro ſplendidiſſimo, Com. P. Cæſ. Pathol. Pro
longè celeberrimo, Acad. Leopoldino-Imperial. Adjuncto meri
ac Italicæ Recuperatorum Collegâ Graviſſimo &c.

*Domino Patrono ac Promotore ſuo, ſumm
obſervantiâ æternùm devenerando,*

PRO LICENTIA

Obtinendi Gradum, Privilegia atqve Inſignia Doctoris,

Publicè Eruditiſſimis examinandam

ſiſtit

HEINRICUS EMANUEL RüE

Stargardia Pomeranus.

Ad diem Octobr. A. S. P. cIɔ Iɔc XCIII.

WITTENBERGÆ, Literis KREUSIGIANIS.

43

I. N. J.

PROOEMIUM.

QVi hodiernam cùm Veterum ſub examen vocare ſibi proponit, medendi methodum; Is haud levia ſanè hanc inter & illam deprehendet diſcriminis argumenta. Qvippe qvod Veteribus ratione qvidem haud carentibus, eâ tamen minus qvam rectè utentibus, experientiæqve ſuæ non absqve pertinaciâ inſiſtentibus, ipſiqve ad minimum magis qvam rationi fidentibus placuit, id plane abhorremus; Non qvidem ac ſi omnia qvæ de medendi methodo in Veterum ſcriptis leguntur, planè rejicere animus nobis eſſet: Verum id confutatione dignum ſummeqve neceſſarium eſſe noſtra nobis dictitat ratio, non qvando (uti non rarò fecerunt) & ratione & experientiâ, ambabusqve unitis res ſuas i. e. curas, compoſitiones medicaminum, propinationes ſeu applicationes eorum cæteraqve ad Medicinæ integritatem pertinentia aggreſſi ſunt, uti jam cunctis qvi Medici rationalis nomen merere, poſſidereqve jure contendunt, convenit: Sed ſi nudâ experientiâ armati non vi medicamenti effectum, qvem tamen edit, atqve absqve experientiâ ederet, tributum volunt, atqve ſic efficaciam

 virtu-

virtutemqve medicaminis non ex ipſo medicamento, ſed tantùm ex ſuis, qvas tandem licet non vera ſemper ſeqvatur experientia, obſervationibus deducunt ac judicant, non attendentes qvòd ſæpè altera alteri ſimillima obſervatio propter leviſſimam non raro minimamqve circumſtantiam maximè ſibi contrarietur. Sin igitur iſti experientiam plenis buccis crepantes, rationis verò expertes, unum medicamentum, qvod expertum poſſident in utrisqve propinare vellent affectibus; Nonne ingentem experientiæ ſuæ ex effectu, qvi ex neceſſitate phyſica contrarius contingit, viderent defectum. Sed hæc mittamus & hoc ſaltem dicamus, qvòd Veteres ſicuti falſam pro vera & genuina poſſidebant experientiam, ita falſæ qvoqve ex illa oriebantur relationes, rerum & morborum deſcriptiones, affectuum cauſæ, cauſarum remotio, remotionis minùs recta methodus. Et hæc fuit cauſa, ut ſæpius ſed vix ſufficienter & exactè deſcriptum affectum, qvem Hydropem omnibus ſalutaris Medicinæ Patronis atqve cultoribus appellare placuit, exactè ſatis delineare ejusqve pravam naturam explorare, aptum ſubjectum indicare, veras cauſas exarare, citam, tutam jucundamqve curam manifeſtare, atqve ab injuria, qva ex falſa Veterum hypotheſi hepar premebatur, ac ſedes hydropis in ipſo tantum qværebatur, hepar vindicare placuit. Concedat ſummus utriusqve vitæ & ſalutis noſtræ Medicus CHRISTUS JESUS huic noſtro labori ſalutarem ſuam gratiam, ut omnia ad deſideratum & morbi enodationis & ſolutionis perveniant gradum.

Theſ. I.

DE qvocunqve malo hominem affligente dicturus, minimè peccabit, ſi qvædam de Sangvine tanqvam fluido noſtro univerſali atqve primaria principaliqve cauſa & ſubjecto omnium ſymptomatum morborumqve & internorum & externorum præmiſerit. Eqvidem vix fieri poteſt, qvin à

rebus

rebus licet exteris ac violentis lædamur, ſimul hac læſione univerſale noſtrum fluidum, humidum primigenium, nec non calidum illud Veterum innatum, non ſolum in circulatione impediatur, ſed etiam innumeris aliis modis corrumpatur & ſic tam internorum, qvàm externorum affectuum Mater audiat dicaturqve.

Theſ. II.

Noſtri autem ſangvinis maſſam ex innumeris ferè partibus heterogeneis conſtare ſatis notum, easqve nec merè ⊖linas, nec tantùm 🜍reas, i.e. pingves ⊖b9 maximè exaltatas, neqve ſolùm dulces, ſed & amaras, acidas, acres, aqvoſas, aut terreas, volatiles vel fixas, ſpirituoſas ſive minimè tales ita inter ſe mixtas perhibemus, ut nulla ne qvidem minima præ aliis prorogativæ & abundantiæ jus, niſi de toto noſtro ſangvine actum & conclamatum eſſe deberet, habeat.

Theſ. III.

Ne vero qvis credat ſangvinem ſub forma ejusmodi heterogeneâ qvoqve apparere. Qvin potius diverſis licet minimis inſenſibilibus particulis, figurâ, motu modisqve aliis differentibus, ſenſibiliter tamen ſub globulis purpureis, qvos ſangvinem κατ' ἐξοχὴν qvidam appellant, ut & aqvâ & gelatinâ, qvæ conjunctim lymphæ & ſeri nomine nunc veniunt, compoſitum putet. Vid. *Excell. D. BERGERI*, h. t. Rect. Magnifici, atqve Decani ſpectatiſſimi, Patroni atqve Præceptoris æternùm ſanctè colendi *Inſtitut. phyſiol. Theſ. 29.* Hæqve tres maximè ſenſibiles ſangvinis partes, qvam diu motu ſuô inteſtinô & circulari, qvos ſub uno vitalis nomine comprehendimus, adhuc ſalvô fruuntur, ne qvidem aliam, qvàm magis vel minus rubicundam oſtendunt faciem.

Theſ. IV.

Atq; hâc facie qvam diu (non loqvimur de per venas emiſſo, in qvo tres ſupra dictas partes deprehendere licet, ſangvine ſano) ſangvinis noſtri maſſa ſuperbire poteſt, tam diu omnium morborum minas ſymptomatumqve & ſimplicium & compoſitorum temnit invaſionis crudelitatem. Ut autem in tali vigore atqve virtute contra hoſtes ſuos infenſiſſi-

 mos

mos per omnem vitæ curſum fortiter ſtrenueqve pugnare eosqve è regione ſua expellere, atqve ſic ſuperare poſſit, opus habet ſuis, qvibus ſe contra hoſtilem & ſæpè ſatis impetuoſum impetum defendere poteſt, inſtrumentis. Eorum verò uſus nullâ ratione, ut nos qvidem opinamur magis facilitatur atqve adjuvatur, qvàm continuâ ſic dictâ digeſtione & perpetuâ depuratione. Si enim his noſtra armata maſſa ſangvinea, non poteſt non inſtrumentis ſuis erga periculoſorum morborum congeriem rectè nec absqve fructu uti, atq; tali modo de victoria ſatis gloriosè triumphare.

Theſ. V.

Maximum autem & ampliſſimum, qvod nobis ſangvinis inſtrumentum audit, erit tota machinæ corporis noſtri compages, nam negare non poſſumus, in omnibus corporis noſtri partib9 aliqvalem ſangvinis fieri depurationem, qvicqvid etiam in contrarium afferat *Cl. BONTEKOU, tr. de Vitâ & Morte Hom. p. 78.* dum dicit, illos non parum falli, qvi ſibi per poros tranſpirationem perſvadent, & qvod maximum ſi crederent ſub ipſa cute imò ex pectore atqve abdomine tot membranis muſculisq; cinctis tectisqve, evaporationem fieri poſſe. Hæc enim ſi illic qvoq; atqve ubiqve fieret, tranſpirationem inqvit non ſolùm illâ, qvâ nunc ſublevamur decies majorem exiſtere putat. Impoſſibilem qvoqve pororum in illo loco ubi tot membranæ ſibi invicem incumbentes inveniuntur pronunciat exiſtentiam atqve permanſionem; Et ſi poſſibilis eſſet ac adeſſet, atqve poſitâ hâc tam liber vaporum exitus concederetur, frigus qvoqve faciliùs noxam nobis ſuam inferre poſſet; Qvid, qvòd æſtuoſum æſtatis tempus, regiones ſæpè calidiſſimæ, Balnea aliàs conſumentia, labores emacientes, non ſolùm tali in ſtatu tolerari non poſſent, verùm propter conſumptionem humorum nimiam, nos qvoqve conſumeret. Sed hæ rationes licet rationales ſatis videantur, contrariantur tamen qvotiditianæ experientiæ, qvippe ſi v. g. ſudoriferum aliqvod aſſumamus, nonne tranſpirationem tam in glandulosis qvam iis deſtitutis partibus experimur ſatis ſenſibilem, non pectus tantum neqve abdomen, ſed & ipſe manuum volæ aliæqve partes etiamſi denſiſſimæ à

ſero

ſero ſangvinis noſtri neqve merè malo neqve purè bono irrigatæ atqve madidæ cernuntur, nec aliter fieri poterat: qvoniam ubivis tubuli & pori obvii ſunt, qvod vel unicô experimentô patet, qvando apices digitorum ſtanno vel argento polito procul etiam applicamus atqve illorum evaporationem, qvæ in hiſce ſubjectis ſe prodit expectamus. Poſſunt qvoqve pori atqve tubuli manifeſtè ſatis microſcopiorum ope demonſtrari. Vid. de his Magnificus atqve Excell. *D. FRANCUS* Patronus atqve Promotor ſummâ obſervantiâ æternùm venerandus, qvi in *tr. Bona Nova Anatomica* §. *33. & 34. p. m. 16. ſeq.* prolixè deducit ex optimis & curioſiſſ. auctoribus, ut & Excell. *D. VATERUS*, Patronus Præceptorq; omnis obſervantiæ cultu perpetuò proſeqvendus, *in præcept. & experim. Anat.* nec non Illuſtr. *MALPIGH. de cute*; *STENO anat.*

Theſ. VI.

Præcipuè verò depuratorii inſtrumenti locum ſibi vendicant viſcera majora, Hepar ſcilicet, Lien, renes aliaqve glanduloſa & tubuloſa corpora &c. Verum hæ partes omnes ad integritatem corporis ſpectantes qvoniam glanduloſâ donata ſunt naturâ non alias qvam naturæ ſimiles edere poſſunt actiones, nunc autem in nullis partibus magis, qvàm in glandulis & glanduloſis viſceribus depurari & iſtiusmodi depuratione perfici ſangvinem earum ſtructura ſatis implicata, gyroſa aliaqve vel ad bilis, vel lymphæ, vel ſeri ſalſi ſecretionem ſangvinisqve perfectionem apta ſufficientiſſimè demonſtrat, qvòd autem in hoc viſcere alia qvàm in alio ſit ſtructura ex diverſis ab invicem, qvos ſeparant, humoribus ſatis liqvet; In hepate enim longe alienum à lienis liqvore ſegregari liqvorem, neminem in phyſiologia vel parum verſatum latebit, neqve unum ex his qvoad omnia cum ſeroſo illo liqvore qvi renum ope producitur convenire, eidem patebit, neqve hunc ipſi qvem inteſtinorum transmittunt glandulæ idem videbit ſimilem.

Theſ. VII.

Modus tamen ſecretionis etſi difficultatibus ſuis non careat, eum tamen ita concipimus, qvod licet res ſecretæ maxim

ximè ſæpe inter ſe differant, & qvamvis ſecretionis organa non una ſemper ſint eademque, revera tamen ſecretionis modum non ſolùm in partibus glanduloſis, ſed & tubuloſis, vel poroſis tantum, eſſe unum idemque, neque contrarium videmus, nam eôdem modô, qvo pars ſangvinis per venam portæ ad Hepar, tanquam genuinum bilis colatorium affertur, eodem quoque modo lien per arterias numerô plures atque à Cœliacæ ramo provenientes ſuum adhuc colandum accipit ſanguinem, nec aliâ ratione in hepate bilis quàm in liene lympha ſecernitur, & quanquam in liene ſangvis ad bilis ſeparationem aptior redditur, ac per venam ipſi propriam, qvæ nihil aliud, qvàm ſplenis ductus ſinuoſus continuatus atque extra lienis corpus exiſtens magis induratus, nec adeò tenuis, in portæ truncum protruditur, & tamdiu impellitur, donec partes ⊖ino ♀eæ atqve balſamicæ in fine extremitatum ramorum venæ portæ quæ variâ ſuâ torſione mirabilem glandularum ſtructuram efficiunt, ſegregentur atque à principiis vaſorum biliarium, propter iſtiusmodi particulis convenientem, qvâ gaudent cavitatem excipiantur, atqve mediantibus ductibus ſuis ſub communi & venarum & ductuum biliarium involucro, utpote Gliſſonii invento, mittantur ad ampliſſimum bilis receptaculum. Reliqvus ſangvis his poris non proportionatus, per venæ cavæ ſurculos in illius truncum mittitur, ut per circulum redire & ulterius perfici qveat. Bilis, qvæ per extremitates vaſorum facta eſt, jam vidimus ſecretionem, ergo non inutile erit in Liene qvoqve lymphæ ſecretionem, ſive ſecretionis modum, qvem à bilis differre negamus, examinare; Modum dicimus unum eundemqve non autem modi productum, qvippe modus ſecretionis lymphæ talis eſt, qvando nimirum ſangvis per arterias multas magnasqve à Cœliacæ ramo ortas ad lienem pulſando mittitur, tunc non priùs qvàm in extremitatibus arteriarum lympha cryſtallina ſecernitur atqve ab oſculis vaſorum lymphæ dicatorum excipitur, reliqvus ſangvis ad perreptandos hos minutiſſimos poros planè ineptus congregatur in ſinuoſo jam ſuperius nomi-

nominato lienis loco, ut ex illo ad ſeparandam bilem à -ꝯ-tibus fecundior redditus per venam ſplenicam portæq; truncum ad ſuum ſeparandi inſtrumentum, qvod hepar conſtituit, pervenire qveat. Et hæc fuit lymphæ in liene ſecretio, qvæ planè non differt ratione modi, nam modus hic cum bilis coincidit, uti demonſtratum, nam bilis ſeparatur colatorio modo, lympha lienis non ſecus, & qvid impediret qvo minus ſplen bilem ſeparet, ſi modo talem, qvalem hepar poſſideret ſtructuram nec diſſimilem & ad bilis ſecretionem præparatum acciperet ſangvinem, profectò ob neceſſitatem mechanicam absqve ulla alia facultate hoc præſtaret. Idem judicium eſto qvoq; de cæteris glandulоſis partibus.

Theſ. IIX.

Sed omnem ſecretionem, qvàm diu ritè ſuccedit, non alia inde qvàm perfectè ſana ſeqvi poteſt corporis conſtitutio, qvippe donec in ventriculo atqve inteſtinis lympha puriſſima nullisqve particulis heterogeneis imprægnata ſecernitur, donec chylificatio qvoqve illæſa manebit, nec cruditates ventriculum, nec colica aliaqve tormina propter inteſtina, turbando incommodabunt corpus humanum, non minus qvoqve immunes erimus à contumaciſſimo ac intolerabili malo hypochondriaco, omnium febrium cauſæ radicales præcaventur, tandem ſi cæterorum humorum juſta & genuina procedit ſeparatio, omnium qvoqve morborum cauſæ ſimul per hanc impediuntur altiores figere radices. Contrarium autem à ſecretionis læſione oritur, ab hac enim jam denominatâ ſatis moleſta ac ſæpè periculoſiſſima mala oriri non ſolùm poſſunt, verùm in ſpecie etiam Hydrops ſuos inde ducere poteſt natales.

Theſ. IX.

Ea enim vi denominationis nihil aliud eſt, qvàm cachexia totius corporis aqvoſa, feroſa aut pituitoſa cum tumore abdominis aliarumqve partium, aut etiam totius corporis ab extravaſatione & ſtagnatione ſeri nonnunqvam flatulenti oriunda.

Theſ. X.

Dignoſcere hunc affectum facile licebit, maximè ſi attendan-

tendantur omnia reqviſita conjunctim data. Sic in Hydrope exqviſito atqve perfecto præter corporis intumeſcentiam pallor in ore ſedet, qvandoqve flavo livido & lurido tingitur colore, corporis artus langvor occupat, cerebrum ſomnolentia infeſtat, ipſeqve æger urinam aqvoſam rejicere incipit.

Theſ. XI.

Accidit qvoqve haud raró, quòd præter coloris faciei pravam mutationem, vultus ipſe interdum fiat tumidus atq; tota corporis compages mirè turgida, maculisque diverſæ formæ fuſciqve coloris adſperſa videatur, uti id ſuo exemplo ſatis demonſtrat conjux cujusdam Theologi, cujus ap. *BONET. in Medicin. Septentr. Lib. 3. Sect. XXIII. cap. 28. fol. 720.* mentio fit: Adeſt quandoquidem univerſi & crurum præcipuè gravitas atque laſſitudo: Proſternitur appetitus, accedit ſæpè tuſſis, urinæ vel redduntur tenues & aquoſæ, vel turbidæ & craſſæ. Malum quando ſui accipit incrementum, ægrum vix tolerabili vexat dyſpnœâ, quæ major & intolerabilior redditur, quoties corpus imprimis vehementiori agitatur motu. Sentitur tenſio quædam in ventre, præcipuè in partibus pedum membranoſis, imò in ipſis quandoque ſuris (quale quid accidiſſe quoque oxydropotis meminit *PRÆSES GRAVISSIMUS*, Swalbaci ac ad Petrum S. Antonii vulgo Töngeſtein, à magna acidularum copia epota) hæque non minus quam tibiæ tumere incipiunt: Plantæ quoq; pedum vel nimio irrigantur madore, vel diro prurituum afficiuntur dolore. Sed hæc indicia earum ſpecierum, quæ à principio tantúm humido dependent ingratum meticuloſumque indicant acceſſum, illa autem quæ ſicca perhibetur, attamen nunqvam ferè ſicca ſolùm exiſtit, ut plurimùm ad malum hypochondriacum ac alium ſtatum flatulentum præſupponit diſpoſitionem atque inclinationem.

Theſ. XII.

Sed his præmiſſis ac obſervatis pergimus ad ſubjecti formalis formalem veramque explicationem. Signa quæ communium ſibi arrogant nomen, minimè, dubios nos de affe-

ctibus omnium ferè corporis partium ex qvibus colligebantur, reliquerunt; Quippe hæc vultum non ſolùm ab hoc malo malè affici, ſed & ipſum Thoracem cum ſuis internis uti & abdomen cum ſuis contentis imò ipſos pedes ab ejus invaſione minimè immunes indicârunt. Quoniam igitur omnes corporis partes, quæ cavitatibus gaudent ab hoc malo occupantur, non abſurda nobis videtur ſententia, ſi omnes quas in corpore reperire licet cavitates, pro ſubjecto formali ſtatuamus. Hæ cavitates autem ita diſpoſitæ ſint oportet, ut ſui ampliationem adhuc majorem pati poſſint. Sic in oſſibus quoque demonſtrantur cavitates ſæpè inſignes, quæ tamen diſtenſioni propter latera nimis compacta non ſunt obnoxiæ.

Theſ. XIII.

At verò hic morbus quoniam neque tantùm atque ſemper ſiccus, neque tantùm atque ſemper univerſalis deprehenditur, ſed aliquando ſiccam, aliquando humidam habet naturam & nunc partialem, nunc totalem ſe præbet, procul dubio in tali quoque corporis noſtri parte radices agat oportet, ut hâc mediante frondes ſuas valdè moleſtas ad quemcunque microcoſmi locum mittere ibidemque expanſionem exercere aptus ſit. Sed ad hoc munus exequendum nunquam inveniet meliorem capacioremque quàm maſſam noſtram ſangvineam, hæc enim non ſolùm omnium corporis organorum eſt conſervator, ſed etiam quando morborum inſidiis victas dat manus, omnis ſalutis noſtræ eſt Corruptor. Pro vero itaque atque radicali proximo uti omnium ita & hujus affectûs noſtra maſſa ſangvinea ſtatuitur. Remotius autem eſſe poſſunt omnia viſcera tam chylificationi, quàm ſanguificationi inſervientia, ſed non ſemper, ſæpius enim partes minùs glanduloſæ ſed vaſis tantùm lymphaticis donatæ ſubjectum remotius poſſunt efformare.

Theſ. XIV.

Sangvis igitur ubicunque etiam tranſit quando nimiâ & quidem aquoſâ obrutus eſt cachexiâ, non poteſt non ſuâ vel viſcerum tonum perdendi qualitate vel obſtruendi fa-

cultate, vel vaſa propter acredinem rumpendi vi, eadem deſtruere atque ad hydropici mali verum ſubjectum conſtituendum diſponere. Non unum autem ſemper neque idem noſtra maſſa ſangvinea afficit viſcus, neque tantum viſcera, ſed omnes corporis partes, quæ lymphaticis fruuntur vaſis ſubjecti locum implere aptæ natæ ſunt. Hinc abſurdi ſanè ſunt illi, qui unicum viſcus hepaticum pro hydropis ſubjecto tantum agnoſcunt, cùm tamen tot exempla per inæſtimabilem Medicoque maximè neceſſariam Anatomiam detecta in contrarium proſtent. *Conf. NICOL. FONTAN. Exempl. 34. Sylvii LANCEANI, Monti-cœliani tr. de Hydrope, qvod non ſemper fiat ab hepate. Romæ 1603. in 8. SCHENCK. l. 3. obſ. JOH. RHOD. Cent. 3. obſ. 4. ROLFINC. in Epit. l. 3. c. 9. THOM. BARTHOL. Cent. 1. hiſt. 2. ac præcipuè HÖFERUM in Herc. Med. l. 3. c. 2. p. 143.* Sic ſalvis pleriſq; viſceribus ſola vaſa lymphatica rupta, teſte *DIEMERBROCK. Anat. l. 1. c. 12. p. m. 66.* hydropem excitarunt, in aliis verò ſalva fuere reperta, aut. *LOWER. tr. de Cord. cap. 2. p. 125.* imò in quibusdam ægris ulcera Meſenterii ὕδερον accelerarunt, in aliis verò glandulæ hujus luxuriantes & protuberantes absque ulcere, hydropem non tàm verum, quàm tumorem, pro hydrope quidem ante ſectionem Cadaveris habitum, produxerunt, uti dignô notatu exemplô confirmat *TULPIUS lib. 2. cap. 32. p. 147.* Ex quibus non obſcurè patet, ſubjecti limites in hydrope valdè quandoqve ſeſe extendere adeoque modò huic modò illi parti ſeu viſceri culpam adſcribendam eſſe. Confer. Cl. *JOH. de MURALTO Miſcell. curioſ. Decur. 2. ann. 2. obſ. 95. in ſcholio,* ubi exemplum hydropis lectu dignum, in quo omnis ▽ in dextra uteri tuba continebatur & Hydatides in Hepate repertæ commemorantur. *De Hydrope è veſiculis legatur Zac. LUSAT. l. 2. Med. princip. hiſt. 116. & JOH. SCHENCK l. 3. obſ. ac præcipuè ex profeſſo de hac re egit doctiſſimè JOH. JACOB. MARTINI in diſſert. Inaug. PARACELSI* de hac re ſententia eſt planè ridicula *Conf. GVIL. FABRIT. Hild. Cent. 2. obſ. 56.* atq; ab *HELMONTIO in Tract. de trib. prim. chim. princip. §. 14. p. m. 400.* ſufficienter refutata, ſomniisque puerilibus comparata. Sed & ipſe *HELMONTIUS tr. Ignotus Hydrops. §. 20. p. m. 514.* poſtquam prolixè ſatis diſputavit contra ſcholas, ut ſalvaret je-

cur

cur à peccato lethali, tandem n. 10. omnem hydropem à ſolo renum archæo, fermento ex cauſa occaſionali intra ſe concepto, & quidem à venenata quadam qualitate anodyna, quæ archæum renum officii ſui immemorem reddidit ortum ducere pluribus rationibus evincere conatur. Verùm hæ rationes ipſam experientiam ſuperare minimè valent. Sic *BONET l. c. cap. 20.* de Matrona quadam Hydropica ex *HELWIGIO* teſtatur, quod aperto ejus poſt obitum ventre inferiore, lien fuerit parvus, hepar quodammodo pallidum, inciſô peritonæô in hypogaſtrii ſpatio, ubi tumor acuminatus viſus eſt inter peritonæi tunicam duplicatam, ſeroſi humoris ſubflavi fœtidi menſuris aliquot ſublatis, veſicam urinariam, & uterum in locis à natura deſtinatis & naturali forma & magnitudine incorruptos eſſe inventos. Idem quoque de alia in *cap. 18. p. 710.* ex *CHRISTOPHORO HARDERO* cujus ovarium dextrum adeo aquâ repletum fuit, ut tuba *Fallopii* & veſpertilionum ala non recto ſed intorto ductu apparuerint, memorat: plura exempla vid. ap. citt. autt. Sic ſtupendum exemplum hydropis in ovario ſiniſtro feminæ ad 150. ℔, aquæ continentis diſſecuit oculatiſſimus atque celeberrimus Anatomicus Dn9 FRANCUS de FRANKENAU ante octo annos Heidelbergæ præſente Excell. WEPFERO aliisque Medicis, ipſumque ovarium exhauſtâ aquâ pendebat ℔. VI. mercatorias. Et quæ de renum fermento dicit HELMONTIUS, illa quoque non minus quàm ſvavia ſunt ſomnia atque figmenta, neque archæus in noſtro reperitur corpore, quippe & incerti & planè non exiſtentis fermenti, uti & gubernatoris diſtributoriſque Archæi munia, jam, non uti falsò etiam quidam opinati ſunt calidum partibus corporis noſtri quibuſcunque inſitum, ſed ſolus corporis mechaniſmus atque certa ſtructura & diſpoſitio ſubit.

Theſ. XV.

Poſtquam itaque fallere & falli illos, qui pro hydropis ſubjecto unicum tantum viſcus, qualecunque etiam ſit, ſtatuunt, demonſtravimus ſatis; Opus quoque nihil minùs erit cauſas hoc malum efficientes in ſcenam producere. Pro-

ximam igitur omnis hydropis cauſam dependere dicimus à vitio ſangvificationis, chylificationis, ſangvinis & chyli depurationis v. g. à lymphæ gaſtricæ totali extinctione, ablutione, obſtructione glandularum meſeraicarum, hepatis, lienis, renum, uteri &c. humorum viſcoſitate, ſalſedine atq; acredine, hincque oriundis vaſorum vel rupturis vel eroſionibus atque inde ſequente humorum in habitum corporis vel cavitates effuſione. Effunduntur autem vel ex arteriolarum oſculis immediatè, vel è vaſculis lymphaticis aut per diæreſin aut anaſtomoſin apertis. Interdum quoq; vaſa lactea vel ductus thoracicus ruptus idem malum producere præſtat.

Theſ. XVI.

Has autem remotiores non parum promovere ſolent. Multum quippe hic ponderis obtinet temperamentum frigidum & humidum, creſcente enim ob ſangvinis activitatis pauperiem, frigore, largiſſimi ſæpe ▽arum rivuli in Hydropicis dimanant, prout id demonſtravit *BARTHOL. Tract. de vaſ. lymphat. in hom. c. 4. §. 5. & 6. p. 167. & in Spicil. 2. de vaſ. lymph. c. 5. p. 492. ſeq.* Majori adhuc facilitate morbus hic ſe inſinuare poterit, ſi eidem temperamento hereditaria adhuc accedit inclinatio, ſicut *SEVERIN. de recond. Abſceſſ. Natur. cap. 36. p. 266.* exemplo notatu digno confirmat; Vid. etiam *PLATERUS l. 3. obſ. p. 656. ſeq.* Tandem uterque ſexus uti & omnis ætas hujus ſe jugo ſubmittere debet, nam utrobique creſcit indulgens ſibi dirus hydrops ut canit *HORAT. l. 2. od. 2. v. 13.* quem Horatii locum in omnibus verſatiſſimus ac hujus diſſert. *PRÆSES MAGNIFICUS in Agoniſmatibus Phyſico Medicis n. VI. §. 4.* Heidelberg. 1682. affabrè illuſtravit. Interim qui obeſi ſunt corporis atque qui temperamentum ſic dictum phlegmaticum poſſident, cùm ſeneſcunt vel alia de cauſa calor in illis naturalis obtunditur, ac ſuperfluis regendis impar redditur, plerumque hydrope corripiuntur, notante *BINNINGERO Cent. 4. obſ. 13. p. 388.* Sed ingens & frequens quoque alimenta vel in fuga ingeſta, vel malè contrita, & non benè digeſta, vel per ſe malè exiſtentia conferunt ſymbolum,

lum, præcipuè verò fructus horarii, utpote Melones, Cucumeres aliique. Non minùs quoq; hanc cladem ſibi contrahunt ſtrenui potatores, qui dum manè hauſtu ſpir. vin. contractam ſitim ut extingvant, poſtea in noctem concubiam pocula non Hilaritatis ſed potius Ebrietatis vinô & cereviſiâ coronare conſveverunt. Eſt itaque cibus & potus copioſior corruptionis cauſa, docente *HIPP. lib. 1. de morbis Mulierum.* Aër quoque atque ſimul ſomnus & vigiliæ, nec non motus & quies, uti ad alios, ita & ad hunc, non parum contribuere poſſunt, affectum. Excernenda & retinenda rectè niſi ſe habeant, hydropem accelerare poſſunt. Sic *HIPP. in 6. Epid. ſect. 4. §. 9. ἐξ αἱμοῤῥαγιῶν ἐξυδερῶνται.* De nimio hæmorrhoidum fluxu idem teſtatur *GALENUS L. 2. de facult. natural. c. 8. f. m. 43.* & de harum ſuppreſſione *RHOD. cent. 3. obſ. 5.* De utroque ſæpè ſed nunquam ſatis laudatus Dominus PRÆSES *diſput. de Hæmorrhoidibus p. m. 4. Heidelberg. 1672.* Menſtruis abundantibus quoque morbos evenire pronunciat *COUS 5. aph. 57.* ubi in *commentar.* morbos totius corporis intelligunt, ad quos *VALLES in Comm.* Hydropem meritò refert. Animi pathemata etiam aliquid contribuere non contrariatur rationi.

Theſ. XVII.

Verùm hæ hactenus recenſitæ cauſæ non unam ſemper hydropis producunt ſpeciem: Sed aliquando intumeſcentiæ atque extuberantiæ univerſalis, quæ vel à ſero tenui ▽eo vel ⊖ſo trahit originem, & tunc *Anaſarcæ* vel *Hypoſarcæ* nomine indigitatur, vel ſimilis intumeſcentiæ, quæ à pituita gelatinam imitante preſſionisque veſtigium ad tempus relinquente producitur, atque *Leucophlegmatia* appellatur, exiſtunt autores. Sic terribile illius exemplum videri pot. in *Act. Medic. Haffn. à Thom. BARTHOL.* obſerv. ſimile quoque ap. *BONET. in Medic. ſeptentr. p. 371.* licet reperire. Nonnunquam verò abdomen vehementer prominens turgensque producunt, ita ut ægri de latere in latus circumvolutionem fluctuantis ▽æ ſonus ſequatur. Sentitur quoque ſcroti pedumque tumor, adeſt difficilis reſpiratio, tuſſis, tabeſcentia

par-

partium ſuperiorum, urget communiter ſitis nimia, ◻na redditur pauca & rubra, alvus verò deprehenditur ſicca &c. & hæc ſpecies dicitur *Aſcites*. Exempla ap. Pract. vid. poſſ. innumera. Rarum autem atque fidem fere ſuperans *TULP. obſ. med. lib. 4. c. 43.* literis conſignavit. Rarius adhuc, notatuque dignius *Antonius de POZZI* de Veſtali virgine poſteritati reliquit. Fuiſſe ſcil. virginem veſtalem annorum 33. plethoricam, quæ ceſſantibus menſtruis dolorem in ingvine dextro cœpit ſentire, à quo tandem abdomen in ingentem tumorem elevatum ſpretis omnibus methodicis remediis ſuccubuit. Apertô Cadavere inter muſculos abdominis & inter peritonæum inventæ ſunt ſangvinis nigerrimi libræ octoginta: Inter peritonæum verò & inteſtina quadraginta ▽æ limpidiſſimæ. Tuba uteri in latere ſiniſtro elevata in ingentem tumorem continuit ℔iß. viſcidi humoris cum ſeminis albicantis magna quantitate. Teſtis, vel rectius ovarium illius lateris fuit parvum, alterius lateris majus. Diaphragma adeò compreſſum ab ▽a & ſangvine ut vix non ad jugulum pertigerit: Pulmones nigricantes fuêre & compreſſi. Sed non raro in Veſiculis hærens hydatidesque diverſæ magnitudinis ac ſæpè ſatis numeroſas efficiens ab hac ratione ſenſus gravitatis, & quod citra fluctuationem adſit, diverſam efficit ſpeciem. Conſul. de his *SCHENCK. libr. 3. obſ. PLATER. in obſerv. PISO*, aliique. Interdum præter abdomen neque pedes neque ſcrotum in ſua mole augentur, ſed potiùs ſui patiuntur decrementum atque tabeſcunt & hæc hydropis ſpecies vocatur ſicca ſive Tympanites, nec differt ab Aſcite niſi quòd in illa facies non ita à naturali recedat habitu atque major turgeſcentia ſed minor gravitas ob ▽æ penuriam ſentiatur, accedit quòd à percuſſione abdominis ſonitus, murmura ructusque percipiantur. Communiter tamen conjunguntur ac altera alteram comitatur vel una alteram immediatè ſequitur. Id quod ſuâ, quam nobis reliquit *HELWIGIUS* confirmat obſervatione. Anno Chriſti 1647. inquit Concubina Præfecti cujusdam Legionis equitum Cæſarianorum, temperamenti calidi & humidi, liberali

facie

facie & annis floridis per annos aliqvot tumore ventris hydropico, ſeu tympanite laborans, curatelæ duorum Medicorum Norinbergæ ab Amaſio commiſſa. Verùm cùm omnium ferè labor & induſtria in caſſum abiret, ſiqvidem illa ſui ſemper arbitrii neglectis diæteticis vivebat, ecce aliqvando ceraſa recentia & cruda uberiùs & avidè nimis devoranti, circa umbilicum venter ſponte divellitur, effluente ſeroſi humoris inſigni copiâ, ſicque hydropicus tumor lentè ipſi detumuit, atqve ulteriori Medicorum induſtriâ priſtinæ ſanitati mulier reſtituta fuit. Mulier erat eximiæ venuſtatis & qvæ morbum lethiferum vix effugerat, paucis poſt menſibus ob necem olim Marito ex toxico intentatam, vindicem Deum ſub carnificis ictu non effugit. Plur. vid. in *HILDAN.* ut & *MISCELL. CURIOS. MED. ann. 2. obſ. 86. p. 150. &c.* Sed his prioribus aliæ qvoqve annumerandæ veniunt. Collecta enim ſimilis ▽a in capite *Hydrocephalon*, in thorace, *hydropem pectoris*, in pericardio *hydrocardian*, in ſcroto *hydrocelen* conſtituit &c. Nonnunquam autem hydropis ſigna in gravidis, quoque reperiuntur, ubi cautè agendum Medico ne medicamina ſerum educentia exhibendô abortum promoveat.

Theſ. XIIX.

His ita ſe habentibus riteqve obſervatis non adeò difficile prædictionis erit judicium. Sic qvando viſcerum ſcirrhus aliaqve eorum læſio aut corruptio hydropem comitantur omnem planè reſpuit medelam: DOLÆUS tympaniten omnium periculoſiſſimum cenſet, id qvod de exqviſito tantùm intelligendum, qvippe huic facile accedunt inflammationes umbilici, vel alius ventris muſculi, & tunc ob jam ſeqventem, qvam cachexia ſangvinis maximè adjuvat, gangrænam, eſt lethalis, vid. *DOLÆUS in Praxi.* Non minus qvoqve hydropi ſuperveniens febris ob nimiam ſangvinis aliàs cacochymici turbam viriumqve ſolutionem ægrum certiſſimè jugulat. Ultimæ ſangvinis fluiditatem adhuc conſervantes particulæ in inteſtinis qvando ſeparantur atqve viribus ægri jam dejectis alvum valdè fluidam reddunt perimi-

tur citiſſimè ſentiens atqve loqvens. Nonnunqvam omne ferè ſerum ad hydropicum malum augendum ſangvinisqve texturam perdendum conſumitur, undè □na parcior & turbatior cum ingenti ſiti, potus deſiderio, maximum portendit periculum. Omnis autem hydrops ob contumaciam, qvæ ſangvini corrupto debetur, curatu difficilis eſt, difficilior autem tympanites perfectus ſtatuitur, omnium difficillimum Aſcitem præcipuè in ſenibus & valetudinariis ipſa ratio atq; experientia pronunciant. Si regionem abdominis gravans ▽a ſuos ad ſuperiora qvoqve extendit rivulos atqve diaphragma ſive pulmones ſive cavitatem Thoracis afficiendo hydropicorum tuſſim parit, malum, not. *HIPP. 6. aph. 35.* Ulcerum Hydropicorum curationem perpetuus ſeri aggreſſus atqve madefactio reddunt difficilem. *ID. 6. aph. 8.* Aſcites ab hydatidibus copioſis & grandibus difficiliùs curatur neqve in tot veſiculis collectus humor ſui per paracenteſin admittit evacuationem. Ob ſangvinem tamen nimis vigentem ∽tibusqve abundantem, cachexia ſangvinis, tanqvam genuina ac vera omnis hydropis genetrix, faciliùs, maximè ab initio, in junioribus, qvam ſenibus curatur.

Theſ. XIX.

Tutiùs autem laborant hi, qvibus magni modo fiunt tumores, modo rurſus occulantur. Verùm decipit ea ſæpè res ægrotos, penitusqve facit, ut curationes negligant Medicorum, ac pereant fiducia ſecundæ valitudinis falſi. Securior cenſetur hydrops, qui lienis, qvam is, qvi jecinoris ſecutus eſt tumorem. Minus quoque periclitantur, quorum naturæ & ætati conformis eſt hic morbus: Omnium ſecuriſſimus ſtatuitur, qvi à nullo planè dependet morbo & ubi viſcerum tonus deprehenditur illæſus, ſi reſpirationis opus ritè abſolvitur, ſi moleſta tuſſis, intolerabilis ſitis, lingvæqve ariditas non adſunt, imprimis ſomni tempore, qvo incidere illa maximè obſervamus; ſi ſex rerum non naturalium neqve exceſſus, neqve defectus ſentitur; ſi remediorum concedit applicationem, atqve eorum uſu movetur æger, deniq; ſi expers & doloris & caloris & laſſitudinis eſt ac morbum facilè ſuſtinere valet.

Theſ.

Theſ. XX.

In tempore itaqve atqve ſummo cum ſtudio patientis ſanitas pomovenda venit, qvæ ut citiùs, tutiùs atqve jucundiùs ſuccedat, omnis in id collocanda eſt opera, ut ſi alius, qvi hydropem produxit, adſit morbus, citò ille curetur, qvò tutò hydropis curam inchoare atqve jucundè abſolvere qveamus. Hæc autem cauſæ continentis, humorum ſcilicet crudorum, ▽ſorum, pituitoſorum atqve flatulentorum exterminatione, ſangvinisqve uti & omnium viſcerum confortatione, atqve corroboratione, deinde novorum confluxuum impeditione, qvæ cauſarum antecedentium, cachexiæ nimirum, atqve vaſorum dilacerationis remotione fieri poteſt, optimè inſtituitur. Cùm verò continua utplurimum in hoc affectu cauſarum ſeries occurrat, atqve una ſæpius ab altera dependeat, ea præcipuè primò eſt amovenda, quæ ortu prima, vel ſummè periculoſa, ab hac deinde optimô ordine ad cæteras qvoqve datur progreſſus.

Theſ. XXI.

Convenientem autem Præſidiorum remediorumqve materiam triplici ex artis medicæ promptuario deſumere licet. Sed qvia nulla morbi præcipuè cachectici cura, nullis planè diætæ legibus obſervatis, ritè perpetratur neqve Medicus, absq; hujus primum commendatione, feliciter operatur, ideoqve non ſic, ut aliis ſolitum, Chirurgiæ primùm, deinde Pharmaciæ, tandem Diætæ remedia præſcribere cogitamus, ſed inversô, &, ut nos qvidem exiſtimamus, haud inconvenienti ordine, primum de *Diæta* noſter erit ſermo. Et qvamvis *PARACELSUS in Tract. de Hydropiſ.* præſcriptionem diætæ in hydropis cura, Arti & Medico ignominioſam & ſupervacaneam eſſe dicat, cùm in Arcanis verſetur, tamen ratio & experientia illam apertè confutant. Siqvidem ſolâ ſæpe abſtinentiâ, ſitisqve tolerantiâ Hydropem eſſe perfectè ſublatum conſtat, vid. *SCHENCK. lib.3. obſ. CAMER. Memorabil. Syllog. cent.8. §.55. & 56.* atqve hic qvoqve ille verſus valet: *Abſtine, & efficies, qvod Medicina neqvit.* Conf. omninò *PANAROL. Pentec. IV. obſ.38. BENIVEN. cap.13. SCHENCK. l.3. obſſ. med.*

Hinc

Hinc poſt 🜁em calidum atque ſiccum victus eligatur boni ſucci atque facilis ſolutionis & condiatur diureticis atque exſiccantibus, e. g. petroſel. aſparago, ſem 4. calid. &c. carnes aſſæ potiùs quam elixæ conveniunt, juſculorum præcipuè 🜄ſorum uſus ſit admodum parcus, potus abſtinentia non parum ad ſanitatem contribuit. Vini optimi tenuis ac generoſi potus conceditur largior: Sic vino abſynthite Aſcitem curatum memorat *RHOD. cent. 3. obſ. 13. p. 136.* Corpus laboribus exercere ſudoremque promovere cunctis ferè prodeſt. Tabaci fumus per fiſtulam hauſtus multum profuit iſti Hydropico, de quo *BARTHOLINUS Cent. 6. Hiſt. 17.* laudatque iſtius ſuccum *MAGNENUS Exerc. 14. de Tabac.* ſed non niſi ætati Juvenili & forti commendandum. Coronidis loco ſit quod Comicus in omni vita: *Ut ne quid nimis*! atque hæc de Diæta.

Theſ. XXII.

Majus nobis ampla ſatis Pharmacia ſpondet auxilium, hæc enim maximum & variorum & utilium remediorum ſuppeditat campum, Primum itaque quid purgantia hoc in affectu præſtare poſſint, & num toleranda quoque ſint & an primæ ſatisfacere poſſint indicationi, videbimus. Hic deliberandum eſt diu, quod ſtatuendum ſemel. Neque ſolum id expendendum, an purgatio indicetur, verùm ad omnes quoque circumſtantias circumſpiciendum eſt, an fortè aliquid reperiatur, quod impedimento eſſe poſſit, quo minus Medici votum expleatur, aut ipſum pharmacum tutò operetur: Tutam autem pharmacorum hoc in caſu operationem eſſe, neque impetuoſus atque deſtructivus ferè agendi modus neque ſanguis multis heterogeneis ſcatens particulis indicat. Hinc purgantia in Hydrope ſæpius nocere, quam prodeſſe eruditè monet Summus Vir, Dn. Doct. *VOLCKAMER. in Schol. obſ. 18.* Omnium igitur purgantium, quæ fortium nomine comprehenduntur, ob ſangvinis, quam cauſant, turbam, & quæ in Hydropicis ſummè periculoſa, rejicimus uſum, niſi ſaltem quando morbus absque Viſcerum labe non inveteratus exiſtit, & tunc etiam mediocrium

uſus

uſus eſt tutiſſimus, pro circumſtantiarum autem varietate Medicus, nunc mitia, nunc mediocria, rariſſimè; vel planè non, fortia propinabit. Ex hydragogis, quæ absq; ratione ita dicuntur commendanda veniunt ſirupus de ſpina infectoria, radix Gialappæ, Electuarium hydragogum Sylvii, pulvis ſolutivus ♀ſatus Zwölfferi ; g̃ gottæ, hermodactyli, Sirupus de ſpina infectoria cum infuſo ♁iato à Cl. *SYDENDAM* maximè deprædicatur. His addi poſſunt malè ſic dicta phlegmagoga ſcil. agaricum, mechoacanna, g̃ ammoniacum, turbith, ſemen carthami Extractum diacarthami, trochiſci alhandal aliaque utpote Arcan. antihydropicum *HARTM.* pilul. hydrop. *BONTII* &c. Sed his omnibus præferendus eſt ☿ius dulcis, tanquam omnium anima, hic enim in omnibus affectibus ubi apertione opus eſt, præſentiſſimum eſt remedium, hinc pilulas ſuas de g̃ ammon. cum ☿io dulci non immerito magni æſtimant Carteſiani, quippe ratione ☿ii incidunt non ſolùm ſed omnes ob globulorum etiam minimam figuram poros tranſeundo obſtructiones leniter aperiunt & ratione g̃ amm. vulnuſcula conſolidant: non incommodè etiam purgantia ♃♃i maritata præſcribuntur purgantia ♁io diaphoretico unita multi atq; inſignis ſunt uſus, ſed in his omnibus modus eſt tenendus; atque prout neceſſitas requirit atque Medico placet; variæ ex ſupra notatis fieri poſſunt compoſitiones. Verùm clyſteres quoque ventrem exonerare non parum ſolent, hinc eorum uſus hoc in affectu videtur proficuus: Convenientiſſimum autem enema □næ ſani hominis cum certa vel aniſi fœniculi vel aliorum carminativorum atque hydragogorum nec non ſacchari comm. quantitate conſtituet. Egregium quoque habet *DECKERS. Comment. in Barbett. p. 168.* Conf. etiam Feliciſſimum *ETMüLL. de Hydrope.*

Theſ. XXIII.

Emetica & ſuſpecta & noxia habentur, nam licet ventriculum atque inteſtina aliquatenus ab humorum viſciditate atqve inquinata ſeroſitate indeque orta cacochylia liberare poſſint, maximum tamen, minimum removendo, afferunt

runt damnum. Etenim ſpaſmodici ventriculi inteſtinorum vaſorumque appenſorum motus, non ſolùm dyſpnœam, quæ præcipuè Aſciticos angit, efficiunt moleſtiorem atque majorem; ſed & apertiones dilacerationesque tenuium admodum vaſorum lymphaticorum maximè promovent, unde neceſſario affluxus ſeroſi humoris augetur, quoniam itaque non tantùm non juvant ſed potiùs nocent atque obſunt, ideoque hac conditione hic eorum planè rejicimus uſum, atq; eorum loco ad meliora, certiora ac conventiora nos vertimus remedia nim. ad ſudorifera.

Theſ. XXIV.

Hæc omne fere in hoc morbo ferunt punctum, quippe ſi aliquâ ratione certè horum propinatione atque uſu, aquarum ex corporis partibus eliminatur colluvies, his enim mediantibus & materia hydropicorum tumorem augens & ipſe tumor ſenſim imminuitur, nam ſudoriferorum vis tam in ſangvinis motûs promotione, quàm in inſenſibilis tranſpirationis conſiſtit auctione; & inde humorum ſequente imminutione. Quoniam ergo vix feliciora & efficaciora hunc morbum removentia habentur medicamina, ideoque injurios in omnes moleſtiſſimo huic hydropico affectui obnoxios eſſemus, ſi eadem illis non manifeſtaremus. Sed ſedulò eſt attendendum an hectica & atrophia quoque ſubſit, tunc enim plus damni quam utilitatis afferunt. In diaphoreticorum itaque atque ſudoriferorum cenſu ſunt. Rad. Chin. Scorzon. ſarſ. parill. cort. & lign. ſanct. ſaſſafr. Sem. Card. Bened. citr. nap. lap. Bezoar. or. & occid. CC. phil. lap. 69, unic. foſſ. ac verum ⁊⁊ ♁i & nativa, flor. 🜍 ⊖ ✱ci pp. Bez. ♁ diaph. Magiſt. CC, viperar. 🜍 ☉at. ♁ii, ⊖ Card. bened. abſynth. Centaur. min. CC. vol. arcan. dupl. Bezoard. miner. ♂le ♎. Ebor, CC. Theriac. camph. tinct. Bez. Theriac. *ANDR.* & cœleſtis. Opiata ob vires maximè narcoticas atq; humores incraſſandi naturam cane & angve pejus ſunt fugienda. ☿ialia autem cæteris omnibus palmam longè præripiunt. Sic *HELMONTIUS* ☿iô ſuô præcipitatô diaphoreticô ultra bis mille hypropicos ſeſe curaſſe gloriatur, ejus vires

res *SYLVIUS* quoque in *Tract. de Hydrope* extollit; Ingentem lunare quoque atque ☉are Bezoardicum in pellendis ſudoribus poſſident vim. Sed variæ etiam atque efficaces ſatis ex jam notatis atque præſcriptis pro cujuslibet voluntate o-riri atque præſcribi poſſunt compoſitionum formulæ. Haud quoque peccabit qui ſudoriferis carminativa immiſcet, hoc ſtratagemate enim tympaniten multò faciliùs ac citiùs ſuperabit. Sed præter interna, dantur & externa huicque propoſito omninò convenientia, qualia ſunt balnea, tàm naturalia quàm artificialia. Sæpiſſimè autem contingit ut hic morbus alia adhuc præter jam dicta poſcat remedia. Quare iſta quoque in ſcenam producere obligamur.

Theſ. XXV.

Proximè itaque hæc *diuretica* quæ tantùm gradu à ſudoriferis differunt, excipiunt, atque præ cæteris inter illa ⊖ia vegetabilium fixa, maximè cum vino uſurpata, obſervantur efficaciſſima, quippe tali modo cum acido vini volatili in ſaponarium ſemi vol. ſalſum ſaporem abeunt. Non infimæ quoque virtutis ſunt lixivia ex cinerum genere petita. *DOLÆUS* poſtquam □ nam in Hydropico minus lixivioſam & rubicundam notavit, lixivium ex cineribus ſtipit. fabar. vitis Junip. abſynth. lumbric. cum vino paratum ſingulis horis matutinis, & quarta Pomeridiana, ad ℥v. usque vi. aſſumendum præcipit, laudibusque evehit, multaque alia quæ in e-jus praxi videri poſſunt, magni admodum facit. *HARTMANNUS* tanquam remedium egregium □ pueri commendat. *SILVIUS in Praxi ſua* diuretica quæ aromatica & ⊖e vol. prædita ſunt, rariùs autem quæ ſunt acida: ſubinde ex utrisque miſta in uſum vocare docet. *MYNSICHT* tantam lixiviis ſuis tribuit efficaciam, ut benedictô & diureticô ſolô multos ſe hydropicos ſanaſſe ſcribit. Sem. dauc. fraxin. arcan. dupl. ⊖ ononid. geniſt. Junip. ſuccin. vol. ſucc. alb. præp. Magiſt. lap. 69. ♀. ⊕lat. ♀♀ ſat. arcan. ♀i. tinct. ♀ſ. & c. aperit: ♉ii, ſilic. Glauber. ♒ aper. Penot. fragor. ♀i, ⊖✱ci, Clyſſ. ♉ii aliaque plurima Medicinæ cultoribus ſatis erunt perſpecta ideoque nihil quam quòd in propinationibus at-

que

que compoſitionibus ſelectus ſit habendus monendum putamus, ne cum nimis fortibus ſangvinem adeò fundamus ut ejus texturam tandem funditùs perdamus. Verùm prudens ad cuncta attendens Medicus ratioeque potiùs quam falsâ ſæpè experientiâ utens hic nunquam peccabit. His recenſitis dilabimur ad ſalivantia, horum non exiguum auguramur uſum, & quoniam ſpontaneæ ſæpè ſalivationes nos à morbis chronicis à pituita utplurimùm dependentibus liberant, uti non ſemel obſervavit *SYLVIUS*; Quidni artificiales eundem ederent effectum? Nec videmus rationem quare illorum uſum non pauci ſuſpectum perhibent, cùm tota die maximam in hiſce caſibus oſtendunt utilitatem, per ſalivationem enim maxima ſemper aquæ quantitas abſque magna rejicitur moleſtia, & rarò illam pejor corporis ſequitur conſtitutio, ſi modò quod bene notandum ab aëris frigidi acceſſione ſibi cavent. Salivatio à ☿io crudo vel variis modis præparato excitari poteſt, ſic nonnunquam crudus oleis aut ungventis innutritur, atque tunc partes variæ, volæ manuum & plantæ pedum, quin omnes articulationes & ſpina dorſi iiſdem illinuntur & poſt tres quatuorve dies utplurimum ſalivatio ſequitur. Plures exhibere modos brevitatis ſtudium non permittit, unum adhuc & tutiſſimum & optimum tradere placet, quando ſcil. ☿ium crudum recipimus illumque in Cinnabarim ⊖tum cum 🜊e, Myrrhæ aliiſque addimus in ppem redigimus atque prunis injiciendo fumum excitamus, qui per infundibulum hiante ore exceptus, ſenſim ſalivationem movet, & hâc ratione in Medici poteſtate eſt ſalivationem pro lubitu regere ac moderari, quod non æque fieri poteſt ab aſſumpto vel inuncto ☿io. Quin imò à prudente Medico ita poteſt excitari ☿ii fumô ſalivatio, ut à nemine facilè poſſit obſervari, niſi à rei peritiſſimis, ſed diligenter illô tempore ægri oris interna facies conſideranda venit, ut urgente neceſſitate gargariſmis ſuccurrere queamꝰ patienti. Leg. de his *SYLV. in prax. Tract. de Hydrope.*

Theſ. XXVI.

Atque hæc hactenus recenſita remedia in tempore dextreq;

treqve adhibita pro voto ſuas in evacuandis 🜄is edent operationes. Quoniam autem eâ ratione primæ tantùm ſatisfecimus indicationi, ideoque alteri etiam ut auxilio ſimus nobis incumbit. Maximè verò huic ſcopo inſerviunt Alterantia nec non Viſcera Corroborantia, ſed quia corroboratio viſcerum tantùm in eorum deobſtructione conſiſtit, hinc aperientium uſus ſimul eſt convenientiſſimus. Nulla autem neque Alterantia, neque ſic dicta aperientia magis hic ſunt proficua quàm quæ 🜔e ſuo penetrantiſſimo ac valdè volatili & ſangvinem tranſire, & poros tàm viſcerum quàm aliarum partium aperire apta nata ſunt, non minùs quoque ſuam ♂lia merentur laudem, quippe & horum natura obſtructionibus ſemper eſt contraria. Ex magno itaque alterantium catalogo hæc pauca ſcil. cryſtalli ♀i, flores 🜔✻ci. ♀us 🜕latus. Pulv. cachecticus Quercetani. Spec. diarrhod. ♌ aper. Penot. 🜕l. ♂, Croci ♂ aperitivi, Tinct. ♂ Zwölfferi, ☿ii, ♀i, Elixir. propr. ♂le, antiſcorbuticum, Mixtura ſimplex &c. minoris & ſimplicis quanquam non contemnendæ virtutis, Centaurium minus, abſynthium, cichoreum fumaria, cochlearia, ſalvia, chamædris, chamaepytis, capillus Veneris, atque Card. benedictus notentur, legitimeque uſurpentur, variæ ex his fieri poſſunt & ſolent compoſitiones, cæteris miſſis pro potu medicato quaſdam præſcribere non inutile judicamus. ℞ Raſur. Saſſafr. Rad. Helen. Caryophyllat. Chin. polypod. Herb. Card. bened. Centaur. min. Abſynth. Cort. citr. Aurant. Fiat juxta ingredientium vires certa quantitas, quæ manipulatim in Cereviſia conſumetur. In vino proderit Rad. Apii Helen. Jr. n. Raſur. lign. Saſſafr. Cort. ejusdem, ut & Tamariſc. flaved. citr. arant. Bacc. Junip. ſummit. Cent. minor. fumar. ſem. 4. calid. maj. Cryſtall. ♀ quibus addi poteſt limatura ♂. Atque hæc quidem non parvum ſpondent auxilium, interim adhuc alia parvæ quidem molis ſed ingentis virtutis ſeſe produnt remedia, ſic potus *Coffee* & maxime *Thee* ob ſangvinis purificandi, omnes poros penetrandi ac aperiendi & tali modo viſcera corroborandi vim, quam præcipuè Thee à 🜔e ſuo volatili habet, multum ad felicem

 hydro-

hydropis curationem contribuere poſſunt. Quòd autem ab hujus uſu hydropem augeri potiùs quàm minui credant non pauci, id nos illum commendantes ob ſequentes & ſuperiùs jam allegatas rationes parvi pendimus, quippe augeri experientiæ contradicit, deinde non ſolum ſudoris excretionisque □næ cauſam miniſtrat, ſed etiam per glandulas inteſtinales humorum liberum promovet tranſitum, unde alvus nunquam pigra; Et licet quis diceret tranſire tamen ▽am per eadem loca ubi ſerum quod hydropem produxit, ſic nos illi reſpondemus parvam eſſe quantitatem, quæ per illa loca tranſit, atque hæc plus commodi quàm incommodi affert, hâc enim Hydropicorum ▽a non augetur, ſed dum hujus admixtione incaleſcit, reſolvitur atque commovetur, per poros jam patentes atque à reliqua potus parte omnes corporis artus pervagante apertos, ſenſim evaporare, ac evaporando imminui poteſt: omnis itaque metus, ab hujus potus uſu qui oritur, tantùm dicendus eſt panicus. Vid. W. H. WALDSCHMID. diſp. de uſu & abuſu potus Thee, præcipuè in hydrope, Kiliæ. 1692.

Theſ. XXVII.

Non planè omittenda ac negligenda quoque ſunt topica; Sic Empl. contra hydropem Auguſt. abdomini impoſitum laudabilem manifeſtabit effectum. Plura hujus farinæ & Empl. & Cataplaſmata reperiuntur ap. *SCHMIZ. Med. Pract. p. 118. in Additam. MISCELL. CURIOS. MED. ann. 3. p. 294, 295. & obſ. 340. p. 551. & PLATER. in prax. Tract. 3. p. 294, 295. & ſeq.* Idem etiam *p. 294.* immerſionem corporis univerſi capite dempto in arena vel cineribus magni uſus imprimis in Aſciticis eſſe teſtatur. Illud remedium quod *RIVERIUS in praxi p. 207.* ſibi expertum eſſe pronunciat, bufones ſcil. medios ſectos & renibus applicatos, ▽as Hydropicorum per □nas educere præſertim ſi applicatio ſæpius reiteretur; Quod & *HELMONTIUS* non tantùm confirmat, ſed & addit ſe vidiſſe Hydropicum ſanatum, alligata angvium ſenecta per ventrem & renes. Prius ob calorem parum præſtat, quoniam autem alia & minus horrenda animalia diſſecta majorem, ubi requiruntur, edunt effectum: Hinc bina nihil planè præ-

ſtare

ſtare quisque ex eorum applicatione colliget & ſi quid efficiunt id non ab illorum, ſed à ſuperſtitionis vi dependet, & ſi omnes, quare nihil efficere poſſunt, dare vellemus rationes, tàm brevitatis terminum transgrediendo, quàm alia tractando, peccaremus, quæ de alligatione angvis renibus metum inducens unde indignationem amittere credit refertq; *HELMONTIUS* & abſurda & ridicula videntur. Balnea artificialia & naturalia imprimis ſicca & vaporoſa omnibus præferuntur topicis.

Theſ. XXIIX.

Sed hæc Pharmacia! *Chirurgia* quid valeat, jam jam videbimus. Inter omnes & varias ejus operationes in limine ſtatim V.S. ſe offert; Illam verò *AVICENNA* & præter illum paucisſimi in omnibus hydropis admittunt ſpeciebus: *HELMONTIUS* contra non in hydrope tantùm, ſed in omnibus morbis omnem, tanqvam Diaboli inventum, rejicit Venæſectionem. Et certè hydropico exquiſitè tali V.S. adminiſtrare velle, idem eſſet ac ægrum certiſſimè orci faucibus tradere, nec quicquam ſanæ rationi magis contrarium atque abſurdiùs eſſe poteſt, quàm tali modo ſangvinis -a-tibus jam depauperati ac ferè planè orbati, activitatis theſaurum penitùs conſumere. Nulla ergo hydropis ſpecies ſui per V. S. indicat curationem; Niſi ſaltem quando quod non raro accidit à ſuppreſſione Menſium atque hæmorrhoidum generata eſt, tunc enim, ſed non niſi in principio, viribus viſceribusq; adhuc integris & ſalvis locum habet, præterea ſangvinis emisſio ſit admodum parca. Vide *Franciſc. FEYNEUM Med. Pract. l.4.c.15.p.m.485.*

Theſ. XXIX.

In eadem ferè cum Venæſectione Cucurbitulæ ſcarificatæ; Veſicatoria, Fonticuli & ſetacea ſtant ſerie: Scarificationem in pedibus commendat *PLATERUS Tract.3.p.316.* dicitque quòd hæc ſcarificandi ratio cum conſveta ſit, minùs ab ægris repudietur. Licet & eô nomine poſſit videri nova, quòd cùm tunc cute apertâ, aqua emanans inflammationem vehementem & quæ in gangrænam interdum convertitur facilè pariat, hoc ob vulnera hæc inflicta accidiſſe ſuſpi-

cionem facilè poſſit excitare, Medicumque ſic calumniâ onerare: Quam ut vitet hoc à pernicie aquæ effluere incipientis ſive per ſcarificationem aut ſponte id fiat, facilè fieri ſolere, prædicere debet. Sed hanc prognoſin cum vitæ periculo conjunctam plurimi abhorrebunt, ac quia tenuis & ſuperficiaria parum levaminis affert, magna autem & profunda ob gangrænæ metum eſt periculoſiſſima. Hinc tutiùs ab his manum abſtinere cenſemus. Idem ferè de *Veſicatoriis* ferimus judicium, hæc enim ſenibus & quibus calor nativus exiſtit debilior minimè proderunt; In Junioribus & robuſtioribus nonnunquam proficua fuêre, vid. *BONET. in Medic. Septentr. ETMüLLER in prax.* De loco applicationis nondum inter Medicos conventum eſt; In abdomine & cruribus *CAPIVACC lib.3.prax.p.683. PASCHAL. de curand.morb.lib. 1. c. 44, p. 125.* aliique applicationem inſtituendam eſſe docent. Alii contra Abdomini nunquam applicare volunt veſicatoria, juxta crura rem valdè dubiam perhibent. *Setaceorum* atque *fonticulorum* uſus & minùs tutus & ob continuum ſeri effluxum ſtatuitur moleſtiſſimus.

Theſ. XXX.

Majori atque manifeſtiori etiam ſectione nim. punctione vel uſtione facta ▽æ effluxus extra corpus procuratur; Nulla operatio autem eſt expeditior quàm quæ per puncturam abdominis paracenteſin appellatam perficitur, per hanc enim totum abdomen moleſtantem educere valemus ▽am, idque citiùs quàm ullâ aliâ ratione. Unde freqventis uſus eſſe poteſt, maximè ſi in illis maturè atque in tempore inſtituitur ubi ▽a nondum diu fuit retenta, viſcera incorrupta, virium conveniens robur, venter ab ▽a turget atque gravatur, hæc omnia ſi adſunt ▽am absque ægri animæ effuſione, quod ſæpiſſimè factum, effundere poſſumus. Quando autem venter ab ▽ non adeò gravatur, fruſtraneum ob ▽ in variis & ſæpe multis veſiculis hærentem ſuſciperemus apertionis opus. Quòd autem ▽ absque periculo interdum evacuari poſſit, confirmant non ſolùm exempla ubi non pauci à natura umbilico perrupto vel caſu vulnerato abdomine & hinc cum εὐφορίᾳ effluente ▽ teſte *SCHENCK, FOREST.*

atque

atqve *HILDAN.* convaluêre, verùm etiam plures adminiſtratâ paracenteſi uti confirmarunt *RHOD. Cent. 3. obſ. 14. TULP. Lib. 2. c. 38.* liberati fuêre. Non verò improvidè ſed ſi in aliquo, certè in hoc morbo cautè ac prudenter agere oportet Medicum naturæ miniſtrum. Cautione itaque ſummâ uti debet in operatione, ne perſpectis priùs omnibus circumſtantiarum requiſitis hic aliquem committat errorem; Locus igitur in abdomine ſub umbilico tribus digitis, in lateribus eligatur, illic ubi obliquè & transverſim procidentes epigaſtrii muſculi mutuò ſibi incumbunt, tutiùs enim eo in loco quàm in medio ſub umbilico ubi tendines muſculorum concurrentes lineam albam maximeque nerveam conſtituunt, apertio inſtituitur. Ibidem itaqve ſcalpellum vel aliud aptum inſtrumentum acutum per cutem muſculos atqve peritonæum ſenſim absque inteſtinorum læſione tranſeat, abdomenque aperiat ▽ proſiliens certò excipienda eſt vaſe: Sed quia cum ingenti ut plurimum prodit impetu, hinc ſtatim ſufficientem ▽æ emiſſionem foraminis ſequatur obſtructio, ne tota ſimul emiſſa virium producat jacturam. Quod ne fiat aptiſſimæ ad hoc opus cavæ quæ pro lubitu aperiri, iterumque claudi poſſunt, impediunt argenteæ acus: Atq; poſt harum extractionem Empl. Diapalm. *SYLVII* maximè convenit. Ad ſcroti hoc humore abundantis atque tumentis curam apertio non leve addet momentum.

Theſ. XXXI.

Atque hæc infimi ventris medela fuit: Supereſt ut adhuc de medii ſupremique ventris chirurgica cura aliquid moneamus. Quando itaque medius venter ſive thorax ſeri extravaſati non parvam continet molem, quæ facili negotio diaphragma deorſum pondus ſuum premendo inſpirationem exſpirationemque à quibus ſangvinis motus atque vita atque ab hac omnis noſtra dependet vita penitùs impedire poteſt, deinde nobiliſſima corporis viſcera, pulmones atque Cor à perpetua ▽æ inundatione magnam contrahere poſſunt noxam, ideoque priùs quàm hæc fiant ▽ removeatur; ſed magnum moleſtumque nos ſimul cum ægro ſuſtinebimus laborem ſi utrumque quod mediaſtinum cum appenſâ

glan-

glandula thymi efficit occupat hæmiſphærium. Utrumque igitur aperiendum eſt pectoris latus ubi ob vaſa intercoſtalia cautè admodum agendum, præcipiunt quidem nonnulli cum Hippocrate ipſius coſtæ perforationem, ſed hæc ob metum fiſtulæ atque humoris contenti ſæpè craſſi viſcidique per anguſtam portam minùs felicem proventum non adeò videtur accommodata, feliciùs atque majori cum ægri levamine perforatio non in, ſed inter coſtas inſtituitur, dirigendo ſcil. ſcalpelli aciem ut coſtæ ſuperiorem tangat regionem, ibi enim nulla vaſorum læſio contingere poteſt, quippe per anatomiam conſtat vaſa intercoſtalia immediatè infimam coſtarum tangere partem; In utroqve itaqve latere urgente neceſſitate muſculorum ſectio jam dicto rectè inſtituitur modo, & quidem inter coſtam quintam & ſextam vel ſi debilis diaphragmatis adeſt motus unde ipſius læſionis periculum minus, inter ſextam & ſeptimam, prout id Medico conſultum videtur, adminiſtratur.

Theſ. XXXII.

Tandem ſupremus venter, vel extra Cerebri firmiſſimum integumentum videlicet ſub membrana carnoſa pilisque donata atque pericranio, vel ſub hoc atque perioſtio, vel inter hoc atque ipſum cranium, vam ſeroſam fovet, quæ ſecundum artem evacuanda. Sed ſi inter Calvariam atq; duram, vel inter hanc & piam colligitur matrem, evacuatio absq; trepanatione fieri non poteſt, fiat igitur locô convenienti absq; ſuturarum læſione, atq; eousque pertingat, quo membrana humorem cingens aperiatur. Atq; hâc ratione contumaciſſimi univerſalis, periculoſiſſimorumque particularium hydropicorum affectuum verum ſubjectum, varias cauſas, cauſarum genuinam remotionem, ægrique integerrimam reſtitutionem quantâ poſſibile fuit brevitate atq; perſpicuitate propoſuimus. Pro ægri atq; cauſarum varietate igitur prudens atq; judicioſus Medicus in cura prudenter quoque atq; cautè procedat, ut inde ægri ſtatum meliorem ac nominis ſui famam reddat majorem, atque ſimul cum nobis pro conceſſa ſua gratia ſummo Numini grates ſolvere queat religioſas atque infinitas.

S. D. G.

DOctus es, & meritum doctrinæ inſigne capeſ-
ſis.
Eſt bene: ſic infers gaudia magna domum.

gratulatur novos honores CL.
Candidato

JO. GOTHOFREDUS BERGER, D.
Academiæ h. t. Rector.

B. C. D.

PArente digne Lœmio Tuo fili
O Æſculapi, & artis optimæ prome,
Parente digna perficis fugans mortes
Æterna ab Urbe! Filiis ineſt virtus
Patrum: Columbas dat Tonantis haud ales.
En HORSTIOS, SEBIZIOS, BAVHINOSqve,
Et SCHRöCKIOS, MENZELIOS, SCHEL-
HAMMEROS,
BIRNBAVMIOS ac VVEISIOS, ut & plüres;
Adorea eſt per filios propagata.
His adde nunc *RüELIOS!* PATRIS Virtus
In FILIO feliciter coruſcabit!

ἐσχεδίαζε
GEORGIVS FRANCVS de
FRANKENAV.

J*Udicet in Medica quantum RUELIUS arte,*
Judicium facile is qui legit hæcce dabit:
Quam

Quàm ſolidè Hydropis minas cauſasque malignas
Quæque paranda illi ſit medicina docet.
Digna Patris ſoboles, pulchro de ſangvine ſanguis,
Virtutem ad patriam cui properare placet.
Non Te pœniteat multi magnique laboris
Cujus jam lætus præmia ſumma vides.
Aſſurgunt, facilesq; adſunt TIBI ad omnia Muſæ,
Et ſpondent Capiti ſerta decora Tuo.

Honoribus optimè meritis Nobiliſſimi Candidati, Fautoris & Affinis ſui honoratiſſimi applaudebat

CHRISTIANUS VATER, D.
P. P. & Phyſ. Prov.

INter aquas medias optat ſibi Tantalus undas,
Accumulatqve ſitim perditus iſte ſiti:
Hydropis pariter turgens aqualiculus undas
Undis infercit, damna cacatque ſibi,
Conſiliô ſanô ſuccurris Docte RVELI,
Pagina docta probat, noſcitur ungue Leo!

ἐυφημίας ἕνεκα *f.*

D. GEORG. FRIDERIC. FRANCVS
de FRANKENAV.

FINIS.